

„PEACE FOR OUR TIME !”

Vrede voor onze dagen! (Chamberlain, 15 Sept. 1938)

Er was lang gewikt en gewogen. De belangrijkste staatslieden van het land hadden voor en tegen gezien. Tenslotte was het besluit gevallen: Het landsbelang was het best geëind door toe te geven. Chamberlain vloog zelf naar München om de onderhandelingen te voeren. Bij zijn aankomst en zijn tocht door de stad werd hij geestdriftig toegeluicht. Geestdriftiger zelfs dan de Führer, want onder de duizenden waren er velen, die aan hun gezin dachten en den oorlog vreesden. Chamberlain, zoo dachten zij, zou hen door een verstandig beleid, door toe te geven waar het noodig was, voor de ellende van een tweede oorlog behoeden. En Chamberlain zelf dacht dat ook.

Toen hij op het vliegveld Croydon teruggekeerd was, stapte hij opgeruimd uit zijn toestel. De krantenverslaggevers, die hem brandnieuwsgerig tegemoet snelden, wuifde hij met de zoo juist ondertekende overeenkomst toe: „Peace for our time!” (Vrede voor onze dagen!) zei hij. Het waren woorden, die met razende snelheid over de geheele wereld werden verspreid: in de koppen van kranten, in filmjournaals, in radioberichten. „Vrede voor mijn zoon”, voor mijn gezin, voor mijn land, voor Europa, voor miljoenen menschen”, dacht men. Menigeen, die diep bedrukt was geweest toen hij de oorlogswolken zag samepakken; toen hij dacht aan de vreeselijke taak die op hem zou komen te rusten, ademden weer vrijen. In Nederland woeien dien dag de vlaggen van de huizen, als blijk hoe verheugd ieder wel was — dat hij zijn vrede kon bewaren.

Zij waren verheugd. Zelfs zij, die verantwoordiging in zich hadden voelen branden over de vervolging en de mishandeling van de Joden, over de concentratiekampen, waar den gevangenen de ziel uit het lijf werd geranseld, over de ontteering van den mensch, die op de operatietafel werd gesteriliseerd, over de schending van alles, wat hun in hun eigen omgeving dierbaar en onmisbaar was, — zij vergaten het. Geen verantwoordiging meer over het feit, dat een land vrij en zelfstandig zoo goed als het hunne een prooi werd van de Duitsche machtshonger. Zij vergaten welk onheil door deze bemiddeling over de Tsjechen en Slowaken kwam. Hun verantwoordiging werd verdrongen door vreugde, d.w.z. hun vrede was gered — voor hun dagen!

Er waren ook enkele heethoofden, die er anders over

OPROEP AAN HET NEDERLANDSCHE VOLK.

zie pag. 4 en 5.

dachten. Die hun verontwaardiging uitspraken over het schipperen en telkens toegeven van de verantwoordelijke politici. Onder hen was Churchill. Maar zij werden nauwelijks gehoord. Onbezonnen, halsstarrig, heethoofdig, onverantwoordelijk vond men hen.

De meesten dachten: Duitschland heeft zich jaren lang bewapend, het heeft een enorme luchtvloot en groote, goed geoefende legers. Duitschland heeft de macht en het is gekkenwerk, daar tegen op te tornen. Het is beter, een deel vrijwillig prijs te geven en daardoor het overige te behouden, dan zich schrap te zetten tegen een overmacht en daardoor alles te verliezen.

Zoo redeneerden de meesten. Er waren er ook, die anders dachten. Menschen, die verder keken dan hun neus lang was en niet op het beslissende moment vergaten, wat voor verschrikkelijks er daar stond te gebeuren aan menschen zoo goed als zijzelf. Zij beseften, dat men het kwaad niet kan keeren door er aan toe te geven. Zo iemand was Churchill. Iedere keer, dat „verstandige” menschen na lang wikken en wegen tot het besluit kwamen, dat het beter was te schipperen, raadde hij aan pal te staan. De gevolgen van zoon handelwijze kon hij de wereld niet precies voorrekenen. Sterker: de cijfers spraken tegen hem. Duitschland immers had een groote militaire macht, Engeland was vrijwel ongewapend. Aan deze feiten viel niet te tornen.

En tóch heeft Churchill al lang vóór den oorlog de moed gevonden om de strijd aan te binden. Die moed ook was het, die de Nederlandsche marine onder aanvoering van Schout bij Nacht Doorman in de Indische wateren de heldenstrijd tegen de Japansche vloot deed voeren. Die moed is het tenslotte, die duizenden van alle nationaliteiten in verzet doet komen. Zij weten, dat alleen zóó de vrijheid kan worden herwonnen.

Zij weten wel, dat groote verliezen onvermijdelijk zijn en dat er slachtoffers moeten vallen. Maar zij zien één lijn omdat zij beseffen, dat de zwakheid die in het hart en het hoofd sluipt, erger is dan de zwakheid in de bewapening. „Niet

toegeven. Verzet!" is hun gemeenschappelijke wapenspreuk, en dit verzet maakt hen gezamenlijk sterker dan de „feiten". „Peace for our time!" dat wil zeggen: „onze vrede voor onze dagen". Hoeveel duizenden hebben zich er aan vastgeklampt en hoeveel duizenden doen dat nog dagelijks weer? De werkgever, die denkt aan het belang van vele arbeiders, en na lang wikken en wegen tot het besluit komt, dat het beter is, een Duitsche maatregel op te volgen. De ambtenaar, die op zijn post blijft om te redden wat er te redden valt. De hoogleeraar die college geeft om de Universiteit te sparen. De arbeider, die gehoor geeft aan een oproep „omdat je niet weet wat ze anders nog met je doen". De huisvader, die nadenkt of hij een risico mag nemen en dan gaat spitzen. Zij allen denken, dat zij een stukje vrede behoeven hebben voor de verschrikkingen van den oorlog en de bezetting. Zijn zij niet allen Chamberlains in het klein? Zelfs nu in vollen oorlog hopen zij den vrede te kunnen behouden.

„Peace for our time!" Menigeen heeft met zulke „verstandige" woorden zijn omgeving gerustgesteld. En toch — binnen enkele maanden zaten we midden in de oorlog. Nederland iets later, omdat het hoopte afzijdig te kunnen blijven. En toch — ondanks de meest strikte neutraliteit, werden ook wij overvallen. Eerst kwamen de Jodenmaatregelen, en we hebben ze laten begaan, omdat we verstandig uitrekenden, dat enkele duizenden Joodsche Nederlanders minder waren dan de millioenen, die overbleven. En toch — de eene groep na de andere kwam onder het mes. De eene maatregel volgde op de andere. En steeds waren er Chamberlains te vinden, die de onderhandelingen voerden: de Frederiksen, de van Dams, de Hirschfelds, de Lentzen en vele anderen, wier namen niet zoo bekend zijn, ambtenaren, ondernemers en werknemers.

Het zij niet allen landverraders. Het zijn vaak heel plichtsgetrouwe menschen. Velen kunnen lange lijsten noemen van de keeren, dat zij een stukje vrede voor „ons" hebben bewaard. En toch moeten wij hun houding met de grootste felheid bestrijden. Toch moeten wij hen persoonlijk aansprakelijk stellen en juist voor dat eene feit, waarvoor zij zich niet verantwoordelijk voelen: voor het feit, dat er duizenden onder de Nazihak crepeeren. Niet alleen, omdat zij daaraan op vele manieren meehielpen, maar vooral omdat zij zich niet verzetten. Omdat zij eerst aan het behoud en dan pas aan het verzet denken. Omdat zij den vrede willen koopen voor ons land, voor hun bedrijf, voor hun gezin of voor zichzelf, ten koste van hen die slachtoffer worden.

VORMT EEN VOEDSELVOORRAAD VOOR TIJDEN VAN NOOD. DOET HET NU.

Hierdoor komt het, dat er een kloof dreigt te ontstaan tusschen die Chamberlains en hen, die zich verzetten. De eersten staan met hun gedachten en gevoelens nog in een wereld van vrede en veiligheid. Zij, die het verzet kozen, staan met hun gedachten bij hen, die in de Poolsche ghetto's in de concentratiekampen en de gevangenissen de Nazi-geesels hebben te verduren. Dit zijn twee werelden, die niet met elkaar verzoend kunnen worden. Daarom vechten wij, daarom is er oorlog. Daarom zijn wij dankbaar dat er een man als Churchill is en dat er een eind is gekomen aan de politiek van Chamberlain. De laatste belooft ons vrede, en de Frederiksen, de Hirschfelds, de verstandige werkgevers, gezinshoofden, ambtenaren, de Duitschlandgangers en spiters, zij allen, die het zekere voor het onzekere kiezen, doen het hem na. De eerste leidt ons in den oorlog.

Vier jaar lang hebben wij het rampzalige schouwspel gezien van Frederiksen en van Dams tot en met Duitschlandgangers en spiters, die steeds verder in een hoekje worden gedrukt. Vier jaar lang hebben we kunnen zien, wat het verzet van een man als Churchill beteekent. Geen rozengeur en maneschijn, maar de eenige redding óók van datgene, wat de anderen door toegeven trachten te behouden.

Het moet nu eindelijk maar eens uit zijn met deze Chamberlains, die hun tijd overleven. Hier valt geen vrede meer te redden, hier moet een oorlog gevoerd worden. Wij hebben den oorlog verklaard en zullen dien voeren tot het einde, omdat wij onze vrijheid niet willen koopen met het leven van anderen.

ONS WERK IN INDIE.

Een vrij Nederland en een vrij Indonesie zullen, naast elkaar, met Suriname en Curaçao deel uitmaken van het Koninkrijk der Nederlanden.

Indie zal zich ontwikkelen tot een, naar het woord van Hare Majesteit, „zelfstandig en gelijkgerechtigd deel van het Rijk". Dat komt niet ineens. Dat is een zaak van groei en gezonde groei vergt tijd. Maar het doel staat vast en men zal van den eersten dag der bevrijding af beginnen met het te verwezenlijken.

Dit is een grootsch doel en wie er zich aan wijden, zullen groot werk hebben te verrichten. Groot werk: voor de bevrijding zelf, in de jaren van overgang, de ontwikkeling, den groei, en later als het doel bereikt wordt.

Klaar en helder moet ons daarbij voor oogen staan, dat wij zullen leven in de nieuwe verhoudingen van een nieuw Rijk. In de verhouding tot Indië zal geen sprake meer zijn van overheersching en zelfs niet van de meest welwillende voogdij. Wij zullen een Rijk vormen, waarvan de vier zelfstandige deelen zich hebben verbonden tot een samengaan, omdat de belangen van elk dier deelen daarmede het best worden gediend.

Nederland zou, zonder Indie, een zeer klein land zijn. Suriname en Curaçao zouden, zonder het Rijk, snel opgaan in de Amerikaansche sfeer. Indonesie zou zonder den band met Nederland, in dit stadium een speelbal worden van de groote machten rondom den Pacific.

Tezamen echter, ieder zelfstandig op eigen gebied, maar gezamenlijk de gemeenschappelijke belangen behartigend — het buitenlandsch beleid, groote economische zaken, defensie —, zullen zij als één Rijk sterk en stevig in de nieuwe wereld staan.

Wie nu straks naar Indie gaan, zullen er allereerst mede-werken aan de bevrijding. Wij komen niet om Indie te „heroveren". Wij komen om Indie te bevrijden. Dit zal zoo duidelijk gezegd moeten worden, dat het geheele Nederlandsche volk dit weet. Het is onze plicht jegens Indië, waar wij drie eeuwen lang het bestuur voerden en de verantwoordelijkheid voor het lot der Indische volken hebben aanvaard, aan die bevrijding met alle kracht mede te werken.

Als daarvoor straks een beroep op het Nederlandsche volk wordt gedaan, zullen honderdduizenden gereed zijn om te gaan. Mits sterk en buiten allen twijfel vast staat: Wij gaan helpen Indie te bevrijden uit den greep van het Japansche imperialisme, teneinde straks in staat te zijn om onze beste krachten te wijden aan de ontwikkeling van Indonesie tot zelfstandig deel van het Rijk der Nederlanden.

Zoo ooit een beroep op het Nederlandsche volk werd gedaan, waaraan met geestdrift en met glorie gevolg kan worden gegeven, dan is het dit beroep om mede te strijden voor de vrijheid van Indonesie.

Op de bevrijding zal allereerst een periode volgen, waarin weer orde en rust worden gebracht en een geregelde toestand wordt gevestigd. Reeds in die eerste periode zal de overheid door pers en radio en door persoonlijk contact op, voor alle deelen der bevolking, begrijpelijke wijze uiteenzetten, wat de intrade van het nieuwe tijdperk voor Indie zal brengen. Het doel, dat ons zelf zoo helder voor oogen staat, moet allereerst het ontwikkelde deel der Indonesiërs duidelijk worden gemaakt. De geestdrift, welke ons bezielt, moet op hen overgedragen worden.

Wij komen niet in Indie terug, beladen met geschenken. Maar wij komen er met eenvoudig omlindig beginsel, waarbinnen het mogelijk is een zelfstandig volksbestaan te verwerven.

De Rijksconferentie, welke na eenigen tijd gehouden zal worden, zal de forsche lijnen van het gebouw vaststellen. In dat kader zal dan verder gebouwd worden — staatkundig, sociaal, economisch, totdat eenmaal Indonesie volgroeid zal zijn tot gelijkgerechtigd Rijksdeel. Van Nederlanders en Indonesiërs eischt dit gelijkelijk oprechte toewijding, geduld, onderling vertrouwen en boven alles een bezielend geloof in de grootheid van deze taak: de opbouw van Indonesie tot zelfstandig deel van het Gemeenebest.

Met dat werk zal begonnen worden na de eerste periode van herstel van het bestuur, van het bestuursapparaat,

van het verkeerswezen en van het economisch bestel. Dan zal geleidelijk overgegaan worden tot het groote werk, dat tezamen met de Inheemsch en Chineesche ingezetenen verricht moet worden.

Leeren, leeren en nog eens leeren zal voor de Indische bevolking het parool zijn. De hoogeschole zullen uitgroeien tot een universiteit; het middelbaar, het technisch, het ambachts-, het handels- en het landbouwonderwijs zullen sterk uitgebreid worden, steunend op een versterkte en verbreedde basis van algemeen vormend lager Onderwijs. De Landbouw- en de Tuinbouwvoorlichting, de landsdienst voor Binnen- en voor Zeevisserij, de Nijverheids- en de Handelsvoorlichting zullen het prachtige begonnen werk hervatten en sterk uitbreiden.

De groote cultures zullen, naast de oude, ook nieuwe producten voortbrengen. De Inheemsche landbouw zal verbeterd en geïntensifieerd worden, opdat Indie de eigen bevolking steeds beter kunne voeden. Het luchtverkeer zal zich sterk ontwikkelen; op sommige eilanden ook het spoorwagverkeer; en in geheel Indie het motorverkeer langs een steeds groeiend wegennet. De Industrie zal zich sterk en snel ontwikkelen, zoowel als de kleine nijverheid en het ambacht. Op de Buitengewesten kunnen nog geweldige oppervlakten geïrrigeerd worden. Meer gebruik der aanwezige waterkracht zal vele deelen van Indie van goedkoop elektrische stroom voorzien. De uitgestrekte bosschen op Java en de Buitengewesten, kunnen hout leveren voor export en voor verwerking in nieuwe industrieën. De bodem van Indie bevat, behalve petroleum, tin, bauxiet, steenkool nog vele andere schatten, o.m. het nikkel van Celebes en het ijzer van Borneo, die ontgonnen kunnen worden.

Een weltoegerust apparaat van exporthandel zal voor de rijke verscheidenheid der Indische voortbrengselen afzet moeten zoeken en verzorgen; de importhandel zal invoeren, wat niet ontbeerd kan worden. Voor de actieve exportbevordering zal een werkzame vertegenwoordiging in vele landen nuttig zijn.

Dit alles vormt maar een kleine en zeer willekeurige aanduiding van het ontzaglijk vele en groote werk, dat ons op economisch gebied in Indie wacht.

Maar er is oneindig veel meer. Er is de verbetering van de volkshuisvesting in de steden. Het gezond maken van de kampongs. Het prachtige werk voor de volksgezondheid, het bestrijden der tropische ziekten en het scheppen van goede gezondheidszorg ook in het binnenland. Er zijn tal van voorzieningen op het gebied van de veiligheid, het creditwezen, den loon- en den levensstandaard.

Voor dit groote werk zijn menschen noodig. De vele tienduizenden Nederlanders, die het voorrecht zullen hebben er naast de Indonesische en de Chineesche bevolking hun krachten aan te wijden, zullen méér moeten meebrengen dan hun parate kennis, hun ijver en hun werkkracht.

Het meest: toewijding, begrip en geestdrift.

Toewijding voor de taak, welke hun wordt toevertrouwd. Begrip voor het feit dat zij, door hun eigen werk naar beste krachten te verrichten, medehelpen aan de ontwikkeling van een groot land. Geestdrift tenslotte voor het hooge doel om samen met de Indonesische bevolking Indië omhoog te voeren, opdat het eens volgroeid zal zijn als zelfstandig deel van het Rijk der Nederlanden en, met het Rijk, een voorname plaats zal innemen in de wereld.

Deze visie van een toekomstig Indonesië, waarin Nederlanders naast de Indonesiërs en de Chineezers werkzame ingezetenen zijn van een gelijkgerechtigd Rijksdeel, zal kracht geven ook voor het nuchtere werk van allen dag. Zij zal ook de bezieling geven voor den arbeid die, zeker ook voor het eigen belang en bestaan verricht, toch altijd een deel vormt van het groote werk, dat allen tezamen zullen volbrengen voor de geleidelijke ontwikkeling van Indonesië tot een bloeiend en zelfstandig deel van het Gemeenebest.

WAARSCHUWING.

Het komt nog herhaaldelijk voor dat goede politieagenten en marechaussee's menschen aanhouden, omdat hun gedrag „vreemd" was. Soms blijkt dan, dat de aangehoudene behoort tot een verzetsgroep. Niet altijd kan de agent den

eenmaal aangehoudene nog laten loopen zonder zelf in ernstige moeilijkheden te komen.

Bede partijen kunnen dit voorkomen. De politie door haar dienstijver voor andere tijden te bewaren:

Beter dieven in het land,
Dan een strijder in de krant.

De verzetsgroepen door zoo onopvallend mogelijk op te treden:

Doe niet als een echte dief,
Want het brengt je ongerief.

OP HET SPIT-VUUR.

Vroeger groeven Jan en Pietje
mooie kuiltjes in het zand.
Dat is uit, maar nu gaat vader
met z'n schepje naar het strand.
's Morgens, in de prille vroege,
rijden deftig uitgerust
onze vaderlandse spitters
op een auto naar de kust.
Daar begint het lieve leven;
Bruins, grossier in ondergoed
graaft zich blaren op z'n handen.
Doe eens anders, als je moet!
Doch van Dam, een bleeke slungel,
die voor analist „studeert"
krijgt van tijd tot tijd een oorveeg,
daar hij kenlijk saboteert.
Na een week, soms veertien dagen,
gaan de schepjes weer op stal.
Vader heeft z'n deel gegeven
aan de onverbreek'bre wal.
En hij vindt het héél spitsvondig,
als hij eindelijk bemerkt,
dat hij — net als Kees in Duitschland —
óók voor Hitler heeft gewerkt.

Moge 't rood nog jaren branden
op de trouwelooze kaak
van een ieder, die ging spitten
voor den Führer en zijn zaak.

STRAATBEELD.

Het Valkenboschplein in Den Haag op Vrijdagavond, 21 Juli. Landwachten houden menschen aan, vragen persoonsbewijzen, fouilleeren. Optreden, kennelijk onder den indruk van den aanslag op Hitler, zenuwachtig. Veel dricigementen, ruwe taal, gezwaai van geweren.

Een jonge vrouw opent haar tasch niet snel genoeg naar den zin van een driftigen landwacht. Hij slaat haar, geeft een schop. De echtgenoot komt tusschenbeide en trekt den hándtastelijken landwachter terug.

Waarop een „kapitein" der Landwacht, dragende de N.S.B.-uniform, een revolver trekt en op een meter afstand schiet. Door twee schoten in den rug getroffen valt het slachtoffer neer en sterft even later. Den tallozen omstanders, die bij deze gewelddaad werkloos toezagen, zal het luid en wanhopig gillen der vrouw nog lang in de ooren geklonken hebben, wellicht ook als verwijt.....

Het zoo volkomen willekeurig, laf en noodeloos doodgeschoten slachtoffer, de heer J. Schoonlingen, laat behalve zijn vrouw twee zeer jonge kinderen na.

Ook de dader en de acht man sterke landwachtbende zijn nog in leven.

Verantwoording: H. C. 100, NR 40, Bus 14, Ita 15, Zwaard 9, Janse 25, Club 100, P. Puck 200, Max Pol 25, RS 10.50, Gipsy 13, „t Komt in orde" 27, TTTN 10, TH 15, MW 15, PDH 15, Lee 10, FB 10, Cherbourg 10, BW 25, Klinkhamer 126, WM 100, PAX 75, WEE 20, de Leyen 42.50, Robbie 50, Heks 102.75, ON 10, HRO 25, HTW 50, Zw 90, HMS 50, Willem I 200, J 10, GZ 50, L.O. 25, Nos 20.

Bedragen beneden f 10 worden niet verantwoordt in verband met de beschikbare plaatsruimte. Men late liefs met initialen verantwoordt.

OPROEP aan het NEDERLANDSCHE VOLK

Gaat voort met Uw lijdelijk verzet, totdat ik U het sein geef om op te staan en aan te vallen

Generaal EISENHOWER

Overal waar onzichtbaar en onherkenbaar passief verzet mogelijk is, moet dit onverbidlijk worden geboden.

Minister GERBRANDY

De ondertekenende bladen, organen van de vrije pers, hebben na onderling overleg besloten, zich gezamenlijk tot het Nederlandsche volk te wenden met richtlijnen, ontleend aan de instructies van het Geallieerde Oppercommando, van de Nederlandsche regering te Londen en van de bevoegde instanties in bezet Nederland.

In de dagen, die komen, zullen wij minder dan ooit toeschouwer mogen blijven, zullen wij meer dan ooit partij zijn in de strijd om onze vrijheid. In deze strijd zijn de ondergrondse verzetsbewegingen en de lijdelijke weerstand van de bevolking der bezette gebieden een waardevolle steun voor onze strijdende bondgenooten, steun, die des te sterker is naarmate de saamhorigheid groter wordt.

Moge de saamhorigheid van het ondergrondsch verzet, waarvan deze gemeenschappelijke daad van de Vrije Pers blijik geeft, weerklink vinden in het geheele volk!

Wij hebben onze richtlijnen in vier groepen verdeeld:

1. die, welke nu dadelijk moeten worden opgevolgd;
2. die, welke moeten worden opgevolgd, als er in of nabij Nederland gevochten wordt, zonder dat men zelf in het eigenlijke gevechtsterrein woont.
3. die, welke moeten worden opgevolgd, als er in de naaste omgeving wordt gevochten.
4. die, welke moeten worden opgevolgd, als de vijand het gebied verlaten heeft.

I. Wat dien Gij nu al dadelijk te doen?

A. Voorzorgsmaatregelen voor U en Uw gezin.

Probeert thans reeds wat voedsel te verzamelen, zoo mogelijk voor een of twee weken. Dit zal helaas niet voor iedereen mogelijk zijn. Op hem, die het wel kan (en dat geldt vooral voor boeren en winkeliers) drukt de plicht daarom te zwaarder: zij zullen anderen hulp moeten verleenen.

Zorgt voor een drinkwatervoorraad. Indien de voorraad op is, (denkt aan het water in de W.C.-stortbakken) kunt Ge sloop- en desnoeds grachtwater gebruiken. Van bovenaf scheppen, 10 minuten laten doorkoken en daarna eenige malen door een opgevouwen doek zeven.

Zorgt zoo mogelijk voor een kookgelegenheid en brandstoffen. Ook dit zal niet voor iedereen mogelijk zijn. Ook hier zullen wij elkander moeten helpen. Misschien kunt Gij nog wat hout bemachtigen.

Zorgt voor de noodige middelen ter bestrijding van branden. Hiertoe behooren zand, water, een schop en een bijl.

Zorgt zoo mogelijk voor wat verbandmiddelen. Voor de eerste hulp zal men vaak op zichzelf zijn aangewezen.

Zorgt zoo mogelijk nu reeds voor een schuilplaats tegen luchtgevaar. Wint hiervoor inlichtingen in bij de luchtbescherming. Zet een draagbaar, koffertje of een rugzak met het hoogst noodzakelijke voor enkele dagen klaar.

B. Onze voorloopige bijdrage in den strijd.

Saboteert de vijandelijke productie. Werkt langzaam, begrijpt Uw opdrachten verkeerd, vraagt veel, blijft vaak weg wegens ziekte. Als het om eenige reden voor U gewenscht is om onder te duiken, neemt dan zooveel mogelijk bescheiden mee en laat een chaos achter.

Desorganiseert en vertraagt het Duitse transportwezen. Telkens eenige minuten onthoudt betekent over een groote afstand een verlies van uren. Bruggen, sluizen, e.d. kunnen ook langzaam bediend worden.

Onttrekt zooveel mogelijk aan de vorderingen van den vijand. De vijand is nu reeds bezig steeds meer vervoersmiddelen te requireeren. Verbergt deze zoo Gij ze maar eenigszins kunt missen. Geeft geen gehoor aan oproepingen om te werken aan vijandelijke verdedigingswerken, ook al kunt Ge niet onderduiken. Als ze U komen halen, wat maar zelden gebeurt, is het nog altijd vroeg genoeg. Alleen al voor

Uw eigen veiligheid en gezondheid kunt Ge beter wegblijven!

Beschermt Uw bedrijven tegen vernieling door de Duitschers. Pleegt daartoe reeds nu overleg.

Gaat bij U zelf na of Gij de vragen over Uw omgeving kunt beantwoorden, die U straks door geallieerde parachutisten of andere militairen gesteld kunnen worden: garages, spoorwegen, afstand van Uw huis naar ziekenhuis, station, rivier, dichtbij gelegen bosschen, uit welke boomen bestaande.

Noteert de militaire gegevens, die onder Uw oogen komen: vijandelijke stellingen, bunkers, opslagplaatsen, mijnevelden.

II. Wat dient Ge te doen, als er in of nabij Nederland gevochten wordt, maar Ge zelf niet in het eigenlijke gevechtsterrein woont?

Voorkomt, dat de vijand U als gijzelaar oppakt, hetzij om het verzet bij voorbaat van zijn leiders te berooven, hetzij om een chaos achter te laten. Vooral zij, die straks leiding zouden kunnen geven, maar ook allen, die sleutelposities innemen en de politie, moeten voorzichtig zijn en zoo mogelijk onderduiken.

Geeft, indien eenigszins mogelijk, geen gevolg aan de bevelen van de Duitschers om Uw stad of dorp te verlaten. In Uw huis bent U veiliger dan op de open wegen, waar de vijand U als dekking zal gebruiken.

Wantrouw het gerucht. Hoedt U voor provocaties. Van beide middelen zal de vijand juist in deze periode meer dan ooit gebruik maken. Indien Gij radio hebt, zorgt dan dat de instructies en berichten in Uw omgeving bekend worden.

III. Wat moet Gij doen als er in Uw naaste omgeving wordt gevochten?

A. Veiligheidsmaatregelen.

Als het Geallieerde Oppercommando door strooibiljetten of door de radio heeft gewaarschuwd, dat Uw stad gebombardeerd zal worden, verlaat deze dan onmiddellijk. Het is mogelijk, dat reeds een uur na de waarschuwing het bombardement volgt. Gaat te voet, gebruik geen hoofdwegen, begeeft U zoo spoedig mogelijk naar het land, minstens 2 Km. van de buitenwijken Uwer stad. Neemt niets mee, dat U niet gemakkelijk kunt dragen. Vormt geen groep, die voor troepenconcentraties kunnen worden aangezien.

Zorgt, dat bij bombardement altijd iemand in huis op de uitkijk staat om ingeslagen brandbommen te kunnen verwijderen, voordat deze niet meer zijn aan te vatten. Liefst dekken men zich daarbij tegen mogelijke explosies. Begeeft U niet dan in noodzaak op straat.

B. Onze bijdrage in de strijd.

Weigert zooveel mogelijk alle diensten, die de vijand van U eischt. Bedenkt daarbij, dat hij in dat stadium van den strijd veel minder in staat zal zijn U tot nakoming te dwingen. Maar ook, dat hulp aan den vijand dan zeer ernstig zal zijn en verontschuldigen daarvoor niet gemakkelijk zullen worden aanvaard.

Weigert om op last van den vijand mede te werken aan vernielingen. Weigert hulp bij het aanbrengen van noodversterkingen en bij de terugtocht der Duitschers.

Verhinderd zooveel in Uw vermogen is de roof van voedselvoorraden, hetzij door Duitschers, hetzij door N.S.B.-ers.

Zwijgt over handelingen der Geallieerde strijders, die U toevallig ter kennis zijn gekomen.

Indien de Duitschers U informaties vragen, begrijpt hen dan niet of begrijpt hen verkeerd.

Geeft valsche inlichtingen over verzonnen incidenten, over parachutisten e. d.

Onttrekt zooveel mogelijk alle transportmiddelen, die hen ten dienste kunnen zijn, aan den vijand. Verbergt deze of verwijderd de belangrijkste onderdeelen. Zoo noodig banden doorsnijden.

Helpt de Geallieerde troepen met alle U ten dienste staande middelen.

Hoedt U voor onbezonnen of vroegtijdige daden, deze zullen onze bondgenooten meer belemmeren dan helpen. Hoedt U voor provocaties. Barricadeert zooveel mogelijk de wegen, die de vijand moet gebruiken, door boomen, dwars over de weg geplaatste karren, openbreken van straten,

IV. Wat moet Ge doen als de vijand het gebied heeft verlaten?

Blijft rustig en gehoorzaamt de instructies van de bevoegde instanties. De toestand is dan zeer verward en discipline zal meer dan ooit noodig zijn.

Landmijnen en Boobytraps. Gaat of rijdt niet op wegen of terreinen als Ge niet zeker weet dat er geen mijnen liggen. Gaat geen huizen of gebouwen binnen, die de Duitschers verlaten hebben. Het is zeer wel mogelijk, dat zij er „vallen” (boobytraps) hebben opgesteld. Zorgt ook, dat Uw kinderen buiten geen vreemde voorwerpen aanraken.

Geen „bijltesdag”!!!. Koel niet door gewelddaden Uw haat- en wraakgevoelens tegen de N.S.B.-ers Alle verkeerde elementen zullen door den Rechter worden gestraft.

Zwijgt over Uw illegale werkzaamheden en laat Uw omgeving dat ook doen. Altijd bestaat er een mogelijkheid, dat de Duitschers tijdelijk terugkeeren als het front op en neer gaat.

Blijft zorgvuldig de verduistering handhaven.

Distributie en prijsbeheersching blijven van kracht, distributie en prijscontrole zullen van dit oogenblik af uitsluitend in dienst van het vaderland werken, zoodat van alle burgers loyale medewerking kan worden verwacht. Het geld behoudt zijn normale waarde. Gangbaar geld mag dus niet worden geweigerd als betaalmiddel.

LEVE HET VADERLAND!!!

JULI 1944.

Christofoor,
De Geus,
Je Maintiendrai,
Het Katholiek Kompas,
Ons Volk,
Het Parool.

Trouw,
Vrij Nederland,
De Vrije Katheder,
De Vrije Kunstenaar,
De Waarheid.

STAL TONETTY EN

PIET VAN GELOVEN.

de bouwer van het concentratiekamp Vught

Iedereen, die een beetje in de paardenwereld thuis is, kent de renstal Tonetty, gevestigd te Duindigt en Tilburg. Namen als Le Chef, Windcliff en Young Phalaris liggen in de mond van ieder paardenliefhebber bestorven. Niet iedereen kent echter de naam van den eigenaar, den heer Piet van Geloven, en nog minder menschen weten waar Piet het geld vandaan haalde om deze stal te kunnen bekostigen. Dat is buitengewoon jammer, want de carrière van van Geloven is werkelijk grootsch. In deze vier oorlogsjaren heeft hij het van een onbeduidend scharrelaar in ijsfabriekjes en kunstijsbanen gebracht tot een eersteklas O. W. er en oorlogsmisdadiger.

Toen het in het begin van den oorlog dreigde mis te gaan met de ijsnegotie, deed Piet het zaakje van de hand en werd inkoop voor de Weermacht. Bij dat inkoop schoot nog wel eens een kleinigheidje over en het gevolg er van was de oprichting van een bouwmaatschappij en later van de Noord-Brabantsche houthandel. Deze firma's groeiden en bloeiden voorspoedig en dat nu niet zoozeer, omdat Piet zulk een uitstekend financier of harde werker was maar, omdat, zooals reeds gezegd, er hier en daar bij het inkoop (lees vorderen) voor de Weermacht nog wel eens een kleinigheid overschoot. Een van de eerste karweien van de bouwmaatschappij was het beruchte kamp Vught. Nadat hij dit menschlievende en bij uitstek vaderlandsche werk ten uitvoer had gebracht, nam hij een opdracht in de Oekraïne aan. Een trein vol bouw materiaal werd gevorderd en vertrok via Roemenië naar Rusland. Piet ging vooruit om het terrein voor een timmerfabriek, die in Dnjepropetrofsk gevestigd zou worden, te koop. Zijn compagnon zou met de trein mee gaan. In Roemenië aangekomen vond deze compagnon het daar echter zoo plezierig, dat hij nog een tijdje wilde blijven. Dat kostte echter geld. En toen Piet, die niet begreep, waar 't materiaal bleef, eens poolshoogte ging nemen, was alles al zwart verkocht. Ja Piet, dat waren zure dagen! Maar een man als hij gaat nooit bij de pakken neer zitten. Hij vertrok naar Holland en vorderde wederom een trein en tevens ronselde hij vele arbeiders, die hij zooge-

naamd aannam voor werk in Holland, maar die hij, toen puntje bij paaltje kwam, voor de keuze stelde, of naar Vught, of naar Rusland. Toen het Russische karwei achter de rug was, hielp hij nog mee met het bouwen van de West Wall en de Atlantik Wall.

Bij dit alles leed de heer van Geloven geen schade, integendeel! Deels uit beleggingsoogpunt, deels uit liefhebberij ging hij nu paarden koopen. En zoo ontstond de renstal Tonetty, die 16 klassepaarden telt, waarvan de duurste een waarde van f 75.000, de goedkoopste een waarde van f 8000 vertegenwoordigt, alle getraind door den Franschman Loc en gereden door den Belgischen jockey Jan Pex. Hoewel een en ander van Geloven een slordige duit kostte, maakte hij zich toch nog zorgen over zijn vele contante geld! Ook daarop heeft hij echter wat gevonden. Zijn neef, de edelgermaansche wielrenner Cor Wals, is namelijk sinds de uitbundige vreugdefeesten naar aanleiding van zijn per abuis gepubliceerde doodsbbericht in de Telegraaf, een beetje huisverig geworden voor actieven dienst aan het Oostfront. Door de bemoeienis van Piet, die bij de Duitschers kind in huis is, is hij nu inkoop geworden in Polen, waar hij, zooals van zelf spreekt, ook voor het belang van van Geloven opkomt.

Ziehier de luisterrijke loopbaan van den heer P. van Geloven. Wij willen eindigen met hem geluk te wenschen met zijn buitengewone carrière, doch voegen er aan toe, dat wij ten sterkste betwijfelen of hij met zijn practijken na de oorlog nog zoo'n succes zal hebben.

NEDERLANDSCH GEZANT TE BERLIJN.

Verwey denkt in aanmerking te komen.

...Verwey, secretaris-generaal van het Departement van Sociale Zaken, kan zich voorstellen, dat hij hier te lande na den oorlog niet meer in den smaak zal vallen en dat het zelfs misschien wel beter is, wanneer hij het land verlaat. Dat er voor hem geen plaats meer zou zijn in de ambtenarij, kan hij evenwel niet inzien. Naast eenige wellicht minder juiste handelingen heeft hij immers vele goede daden in het belang van het Nederlandsche volk verricht.

Gelukkig heeft hijzelf een oplossing gevonden voor deze moeilijkheid. Uitteraard zal t.z.t. weer een gezant te Berlijn moeten worden benoemd. Wel nu dit is een passende functie voor hem, want..... hij heeft getoond goed met Duitschers te kunnen omspringen.

GUERRILLA FRONT.

Op 20 Juni j.l. stapten 4 à 5 personen waaronder een..... vrouw (deze vrouw zal vast geen zusje hebben wat conductrice of postbode is!) het distributiekantoor te Coevorden binnen. Het was 6 uur in de middag.

De bewakers werden onder schot gehouden en de kluis werd opgezocht. Voordat echter de kluis open kon moest de dienstdoende wachtmeester met zijn handen omhoog. Hij verkoos dit niet, verzette zich en kreeg zodoende een schot te incasseeren, dat hem voorloopig buiten gevecht stelde. Intusschen was de kassier-waardemateriaal bewusteloos gemaakt. Het is daardoor dat nog geen gegevens van de buit voorhanden zijn of..... we zouden moeten informeren bij de knokploeg. Hoe dan ook de buit heeft groote tevredenheid opgewekt. Bedankt Marietje en je vriendjes!

13 Juni '44. „Een oplichter!!” tierde Udo (of zei hij het héél zachtjes — blij er zoo van afgekomen te zijn?) toen bleek dat onze Cornelis, die in de Gertstraat 361 te Maurik woont, zijn ganzeroer, met twee mooie glimmende loopen nog well— kwijt was.

Zijn hospita vertelde hem het verhaal. Er was een meneer geweest die kameraad Udo persé moest spreken..... Toen hem verteld was dat Udo niet thuis was, zei de meneer, dat hij het jachtgeweer moest inspecteeren. Hij heeft het meegenomen. „Oplichters”..... murmelde Cornelis en keek schichtig om zich heen.

21.24.8. Bonkaarten en nog véél meer vormen de buit van „3 onbekende vermomde personen” die met de hulp van een flinke en kordate wachtmeester een kraak pleegden in

het distributiekantoor Valkenburg-Houthem. Kwaadspreekers beweren dat de wachtmeeester zich op onrechtmatige wijze in het bezit heeft gesteld van alle sleutels van het kantoor.

De wachtmeeester en de 3 onbekende personen zijn spoorloos..... Dit geldt ook voor de bonkaarten. De burgerbewaker kreeg een tik op het hoofd met een hard voorwerp en is niet levensgevaarlijk gewond.

„Terroristen”, 21.248 maal dank!

Soms — omdat het veiliger is — worden distributiebescheiden voor de uitreiking ook wel eens opgeborgen in een stevige kluis in een solide bank. Twee ondernemende mannen kregen hier de lucht van en stapten met het pistool in de hand de Alphensche Bank te Alphen a. d. Rijn binnen op 22 Juni j.l. om kwart over één in den middag. Zij maakten zoo goed en zoo kwaad als het ging duidelijk, dat de kluis open moest. Er uit kwamen, om het eens precies te zeggen, 925 tweede distributie-stamkaarten, 2630 inlegvellen, 2800 textielkaarten, zware arbeid toeslagkaarten, 4985 rantsoenbonnen (aantal onbekend) en 21.650 levensmiddelenkaarten.

(Wegens plaatsgebrek kunnen we slechts af en toe een volledige specificatie van de buit geven).

Móói werk!

Op 29-6-'44 omstreeks kwart over zes reed een met een paard bespannen postwagen, komende van Meppel, gemeente Staphorst binnen, om aldaar zijn lading op het postkantoor te deponeren.

Echter sprongen 4 met pistolen gewapende personen, die zich verdekt hadden opgesteld aan de kant van een binnenwegje, waarlangs de postkoets moest 'passeeren, voor de wagen.

De bestuurder werd van de bok af gesommeerd en in een boschje aan een boom vastgebonden. Hierna werd de inhoud der postwagen geïnspecteerd en..... jawel hoor, daar had je nu: een zak met 6 pakketten bonkaarten gezamenlijk. Deze zak is medegenomen, natuurlijk.

Ter variatie een aanhaling uit een brief van 13 April 1944 van de Secr.-Generaal van Justitie en waarnemend directeur-general der Politie.

„Ik betuig mijn tevredenheid aan den opperwachtmeeester der Gemeentepolitie te Apeldoorn, Pieter Koremans, voor het krachtdadig en doortastend optreden op 13 April 1944 en de bijzondere activiteit, welke hij heeft betoond om een zeer gevaarlijk persoon op te sporen.

Tevens ken ik hem een gratificatie toe van f 25.—.....

Pieter Koremans, die f 25.— heb je alvast. Wie weet wat je nog allemaal niet krijgt.

PIET BEUKERS EN JAN BLOK.

Wanneer je Piet Beukers in gezelschap tegenkomt, zeg dan niet: „Bonjour, Beukers,” maar zeg hartelijk: „Bonjour Piet”, of nog beter, wacht af of Piet jou groet. De mogelijkheid bestaat namelijk, dat Piet Beukers tegenwoordig Jan Blok heet. U weet wel, dat illegale werk met die valsche namen! Heusch, géén kinderachtig interessant-doen, maar harde noodzaak. Het gaat vaak om menschenlevens!

ARBEIDSADVIESBUREAU VOOR VROUWEN.

In verschillende plaatsen zijn Adviesbureaux voor vrouwen opgericht, waar men zich voor werk kan melden. Deze bureaux hebben contact met het Centrale Arbeidsbureau, dat dus over haar gegevens kan beschikken. Vermijdt dus deze bureaux. Nog beter is het op 't oogenblik te wachten met werk zoeken, wanneer dit niet strikt noodzakelijk is. Gij voorziet weer in de behoefte aan werkkrachten. Het gevolg is minder nijpende vraag op de arbeidsmarkt dus meer mogelijkheden het gebrek aan menschen in de oorlogsproductie hier en in Duitschland te bestrijden.

NIET IN DE KRANT STOND

dat Generaal Eisenhower op 14 Juli officieel verklaarde, dat de „Maquis” — de verzetbeweging in Frankrijk — deel uitmaakten van het geallieerde leger, omdat zij vochten onder een zijner generaals (König), volgens de internationale regels voor oorlogsvoering en een duidelijk zichtbaar onderscheidingsteeken dragen (rood-wit-blauwe band met het Lorraine Kruis) en dat de Duitse bevelhebbers, die deze maquis als franc-tireurs zouden behandelen, na den oorlog ter verantwoording zullen worden geroepen.

dat er in Normandië rijdende winkels van de R.A.F. rond toeren, waarin alles te krijgen is aan materiaal vanaf een stukje touw en 390 verschillende soorten radiolampen tot vliegtuigvleugels toe.

dat op Zondag 16 Juli in alle R.K. kerken een herderlijk schrijven werd voorgelezen, waarin werd gewezen op het gevaar van de pers, welke geheel onder invloed staat van het Nationaal-Socialisme, den vijand van het Christendom. In het vervolg zal aan met name genoemde bladen de kerkelijke berichtgeving worden onthouden.

dat het hoofd van de Sicherheitspolizei te Rotterdam op Vrijdag 14 Juli zelfmoord heeft gepleegd.

dat aan de commandanten van de Nederlandsche Arbeidsdienst een verzegeld schrijven is gestuurd, met een geheim bevel van den Generalarbeitsführer Bethman in opdracht van Christiansen. Dit bevel omvat instructies omtrent de plaats, waarheen de verschillende afdelingen moeten oprukken in geval van alarm. Uit de plaatsen blijkt, dat de N.A.D. zal worden gebruikt op vliegvelden in Nederland. Onbetrouwbare elementen moeten bij „alarm-inzet” terstond onschadelijk gemaakt worden.

dat E. Steenwijk, onderluitenant van de Staatspolitie, afdeling bijzondere recherche te Groningen, die speciaal belast was met het liquideeren van Joodsche vermogens en vereenigingen, onlangs bij de Duitschers in ongenade is gevallen wegens omkoopings. Steenwijk nam de beenen en de Duitschers haalde zijn huis leeg. Hierbij werden eenige vrachtwagens met prachtige goederen, stoffen, zilver, levensmiddelen en zelfs goud volgeladen. Steenwijk is inmiddels gearresteerd.

dat in Frankrijk partisanen-overnallen op verkeersmiddelen zelfs op de groote wegen steeds veelvuldiger voorkomen. Hierbij worden de chauffeurs dikwijls doodgeschoten.

dat de Duitschers het Fransche dorpje Oradour sur Glane volledig uitgemoord hebben. Een afdeling van de „Führer-Panzerdivision S.S. Das Reich” joeg de inwoners in de kerk, waarop het dorp en de kerk in brand gestoken werden. 750 à 800 menschen kwamen om het leven. De Duitse autoriteiten voerden bij een protest van den bisschop van Limoges als verontschuldiging aan, dat eigenlijk het dorpje Oradour sur Vayres, dat 20 km. ten Z.W. van bovengenoemde plaats ligt, bedoeld was!

dat op 27 Juni, 's avonds om 7 uur, te Heerenveen S. Wolters, agent der politie en ambtenaar van de Sicherheitsdienst, door een onbekenden dader is neergeschoten. Op dezelfde avond werd als represaille een vooraanstaande landbouwer vermoord.

dat minister van Angeren is vervangen door Mr G. J. van Heuven Goedhart. Minister van Heuven Goedhart verwierf zich voor de oorlog reeds groote bekendheid als hoofdredacteur van het Utrechtsche Dagblad door zijn scherpe artikelen tegen het Nationaal-Socialisme. Evenals Minister Burger maakte de nieuwe minister van Justitie gedurende meerdere jaren de bezetting mede, totdat hij als Engelandvaarder naar Londen toog.

dat Montgomery twee kleine hondjes als mascotte in Normandië heeft, die Rommel en Hitler heeten.

dat op 9 Juli een Nederlandsch jagerpilot op 1 nacht 3 vliegende bommen heeft neergeschoten.

dat kort geleden de namen van eenige leden van de gevormde Nederlandsch-Indische regering zijn bekend gemaakt en wel:

Dr. J. van Hoogstraten — Economische Zaken.
Raden Loekman Djajadmingrat — Onderwijs.
Luit.-Gen. van Oyen — Oorlog.
Edeleer C. O. van der Plas — Binnenlandsche Zaken.
R. Smits — Financiën.

WAAR HET OM GAAT.

Onderduikers en Avonturiers.

„Er zijn ook nog menschen met wat vaderlandslievend „avonturiersbloed, die een demonstratie wagen en zich „onttrekken aan de controle of de „arbeidsinzet“, de „krijgsgevangenschap of een straf, die zij zich op de hals „gehaald hebben, door ergens onder te duiken. „Een „paar weken in nood zitten en dan een leven lang voor „held spelen“, was dat de beweegreden? Om een held „te zijn moet men zijn lot aan een goede zaak verbinden. De Nederlandsche onderduikers, — die Unterge- „tauchten —, schijnen in twijfel te verkeeren; in drom- „men doken ze weer op met weinig lawaai, zooals ze „verdwenen waren.....”

Bovenstaande zinnen stonden in een artikel van „Das Reich“, dat gewijd was aan Nederland.

Afgezien van de feitelijke onjuistheden, die hierin naar voren komen, — als men alleen al bedenkt, dat het aantal onderduikers steeds grooter wordt, dat van opduiken alleen sprake is, wanneer men over goede vervalschte papieren beschikt, — is een dergelijke beschouwing wel weer kenmerkend door het wanbegrip, dat er uit spreekt.

Het wanbegrip van de Duitschers! Zullen ze ooit leeren, anderen te begrijpen?

John Steinbeck, de Amerikaansche schrijver van „The moon is down“, — in het Nederlandsche clandestien uitgegeven onder de titel „De Vliegenvanger“, een boek over de bezetting in Noorwegen, legt zijn hoofdpersoon in een gesprek met een Duitscher de volgende woorden in de mond:

„U en Uw regeering begrijpen het niet! In de heele wereld „bent U de eenige regeering en het éénige volk, dat door de „eeuwen heen kan bogen op een reeks van nederlaag op „nederlaag en iedere keer, omdat U de menschen niet be- „griep.”

Zoo ook nu! De onderduikers zouden avonturiers zijn, die eigenlijk geen ideaal hebben en alleen maar den held willen uithangen.

Ons antwoord kan krachtig zijn. Al die menschen offeren hun veilig en zeker bestaan waarachtig niet op vanwege het avontuur, maar omdat zij weigeren, ingeschakeld te worden in een systeem, dat zij verafschuwen, omdat zij andere opvattingen over de staat en de maatschappij koesteren dan de huidige machthebbers.

Die opvattingen zijn niet dezelfde, gelukkig niet! Maar hoezeer zij ook mogen verschillen, het zijn de stralen van hetzelfde licht, die in hetzelfde punt hun oorsprong vinden.

Democratie en vrijheid, het mogen leegere termen zijn voor een vijand, bij wien alleen de macht nog telt, voor ons zijn deze woorden zinvol, want we weten, — en in deze tijd zijn we dat steeds scherper gaan beseffen —, wát deze woorden behelzen:

De mensch, hoe nietig hij ook moge zijn, heeft recht op eerbied, heeft recht op ontzag voor zijn bestaan en voor zijn leven, heeft recht op vrijheid om zich te ontplooiën.

Anderzijds kan van hem geëischt worden, dat hij zijn verantwoordelijkheid beseft en zijn taak in de maatschappij vervult.

Men moet beginnen, met zijn persoonlijkheid te respecteren. Dit is niet alleen een eerste eisch van beleefdheid, het is de eerste eisch van elke menselijke samenleving.

Hoe men deze samenleving dan verder wil inrichten? Het zijn vooral problemen der toekomst, al laten zij ons ook nu niet met rust.

Vast staat, dat men moet trachten de vrijheid van vroeger uit te breiden. Het meerendeel der menschen was vroeger nog slaaf van het gebrek, onderworpen aan de wisselvalligheden der economische krachten. Gemeenschappelijke beheersing daarvan zal het streven der toekomst zijn, met als doel weer grootere vrijheid en grootere mogelijkheden tot ontplooiing voor iederen mensch afzonderlijk.

Dit zijn de idealen, die ons voortstuwten in de strijd. Dit speelde ook door het hoofd van zoovelen die onderdoken, die wisten waar het om ging. Hierin beleven wij onze eenheid: In onze zienwijze omtrent den mensch en in de verdraagzaamheid, die daaruit voortvloeit!

Het is een andere eenheid dan de Duitsche, die van boven

af opgelegd wordt. Het is een eenheid, die de Duitschers ook niet begrijpen, wanneer zij de verscheidenheid zien in de ondergrondse pers. Zij verheugen zich over het verschil der meeningen, omdat zij dit als zwakheid zien. Wij weten, dat het onze kracht is, omdat het onze samenwerking niet verstoort, en het bewijs van onze vrijheid levert.

De Duitschers zullen dit niet begrijpen, omdat zij nog nooit andere volken begrepen hebben.....

EEN JOOD EN EEN PILOOT.

Donderdagochtend.

Een Engelsch vliegtuig is neergestort. De inzittenden zijn ongedeerd gebleven. Voordat de Duitschers ter plaatse waren, zijn de vliegers al verborgen, tijdelijk. Een schuilplaats voor langere tijd wordt gezocht.....

Zaterdagmorgen.

„O ja, dan heb ik nog voor een week of zes onderdak nodig voor een paar Engelsche vliegers. Kun je me daaraan helpen?”

„k Zal eens kijken ... maar ik denk wel, dat het zal lukken. Dinsdagmiddag spreek ik je weer? Goed, tegen die tijd weet ik meer! Verder nog iets? Nee? Nou, tot Dinsdag dan!”

Dinsdagmiddag.

„Wat dat onderdak betreft voor die piloten, waar je het Zaterdag over had, dat is voor elkaar. Twee kunnen naar ... en de rest kan wel bij... 't Is bij menschen, die allang verlangden ook-eens-iets-te-doen. Ik ken ze zelf niet goed, maar onze relatie daar, staat voor ze in! Dus...”

„M'n hartelijke dank, maar vanochtend kreeg ik het bericht, dat de heeren alweer op de terugreis zijn. 't Is dus niet meer nodig; bij een volgende gelegenheid graag! Ofschoon... ja... dat komt prachtig uit! Ze vroegen nu onderdak voor een paar Joodsche menschen. Een jong getrouwd stelletje, dat niet meer veilig zit. Hun tegenwoordig adres is dat van Piet, die pas gepakt is en dat geval kan nog wel eens een nasleep hebben! Dus...”

„Maar dat moet ik dan eerst even vragen!”

Het is gevraagd. Er is niet bepaald geweigerd, maar het werd op de lange baan geschoven en tenslotte is er niets van gekomen!

Dat moet ik dan eerst even vragen! Wát vragen? Vragen of Joodsche menschen in plaats van piloten gestuurd mogen worden!

Er zou dus verschil zijn tusschen het herbergen van een Jood en een piloot? De piloot was welkom; de Joodsche menschen... dat moest gevraagd worden!

Is er dan verschil? Zeker! Wordt ontdekt, dat je een piloot herbergt, dan maakt de gastheer een vlotte kans op de kogel. De piloot gaat naar een krijgsgevangenkamp; maar hij houdt er het leven bij.

Nu het Joodsche geval. Wordt ontdekt, dat je een Jood in je huis hebt, dan heb je kans op concentratiekamp, een maand of vijf-zes. Heel vaak ook wordt de gastheer verhoord en dan vrijgelaten!

En de Jood? De Jood gaat naar Westenbork en dan naar Duitschland en dan... hoort geen mensch meer van hem. Alleen heel vaag hooren wij iets van honger, van mishandeling en van gaskamers...

V-VICTORIE, VERDORIE!

De redactie van Ons Volk zat met de handen in het haar. V=Victorie, had zij braaf geleerd en nu stond er plotseling in de krant dat het Vergelding was. Hoe zat dat nu?

Wij zijn oogenblikkelijk naar den Gestap- (Geheim- StaatsPresse-) Chef Dr. Dr. Wütterich toe gestapt om inlichtingen te vragen. Dr. Dr. Wütterich ontving ons allervriendelijkst. „Aha, Unseres Volk!” riep hij opgewekt. „Dat dacht U maar”, zeiden wij, „maar die vergissing is meer gemaakt”.

In de huiskamer troffen wij onze oude vriend Jodewin van de Reichsuntertauchorganisation aan.

„Mag ik U voorstellen, Mr. Prikkelbaard”, zei onze gastheer. „Dat is mijn valsche naam, fluisterde Jodewin ons in het oor. „Ik ben ondergedoken.”

„Herr Doktor-Doktor.” vroeg onze hoofdredacteur beleefd,

Churchill en Eden vol belangstelling voor de militaire gebeurtenissen.

„We zouden zoo graag van U hooren, wat V1 nu eigenlijk beteekent.”

„Daar bestaat veel litteratuur over”, zei de Doktor-Doktor, „Als U weer in Berlijn komt, moet U eens gaan kijken naar het Reichspropagandaministerium”. „Dan kun je lang zoeken”, merkte Jodewin snedig op.

„Dat valt wel mee”, antwoordde onze gastheer, „er staat een bordje bij. Als U dan onder het puin in de kelders zoekt vindt U daar boekenkasten vol over de letter V en haar beteekenis voor het Deutsche volk van de oertijd tot op heden. De letter V is namelijk al heel oud. De eerste Germanen, die in holen leefden en nog niet erg goed Duitsch konden spreken riepen al: „Vé! Vé! Vé!” wanneer zij flink op hun kop kregen en dan bedoelden zij: „Viktorie”

„Ah juist”, mompelde onze hoofdredacteur.

„Precies”, zei Jodewin, „dat heb ik altijd al gedacht.”

„De letter V behoort onvervreemdbaar tot het Deutsche taal-eigen.” ging Doktor-Doktor Wütterich voort, verblijd over zooveel spontane bijval. „Daarom wordt er ook zoo'n veelvuldig gebruik van gemaakt. V is dus Victorie. Dat staat vast. Daar rekent het heele Deutsche volk op! Daarnaast bestaat echter nog V1. Dat is een héél knappe uitvinding van Dr. Goebbels. Dr. Goebbels zal er zich nooit op beroemen, daar is hij een veel te bescheiden man voor, maar we mogen gerust zeggen: de eer van de uitvinding van V1 komt hem geheel toe.”

„Bravo! Bravo!” riep iedereen.

„Sieg Heil!” antwoordde Doktor-Doktor Wütterich geheel vanzelf.

Nadat hij weer was gaan zitten ging hij verder: „V1 is dus iets heel anders dan V, het beteekent Vergelding.”

„Is er ook nog een V2?” vroegen wij.

„Zeker, zeker! V2 dat is twee maal Vergelding en V3, dat is drie maal Vergelding, enzovoorts. Tot U bij V10 komt. Dat is iets heel bijzonders: Extra-Geheim Wapen. Dat kent alleen onze Verwalter van de Reichsuntertauchorganisation,” en hierbij keek hij Jodewin veelbeteekenend aan. Iedereen was muistil.

„V10,” fluisterde Jodewin met schorre stem vanachter zijn stekelbaard, „V10, dat is een Viets! Het voertuig waarop je het snelst wekomt als je geen benzine meer hebt.”

Het bleef na deze onthulling nog even stil. Iedereen was onder de indruk. Alleen Dr. Dr. Wütterich keek erg sibbe. Hij had last van spataderen en was bovendien het vietsen allang verleerd. „Verdorie!” zei hij zachtjes voor zich uit.

Wachtmeesters maken promotie.

H. R. van der Kwast,	wachtmeester der Gemeentepolitie,
H. Kattestaart en	
F. C. van Oers,	wachtmeesters der Staatspolitie,
W. de Kwaadsteniet,	wachtmeester der Marechaussee,
W. Stuut,	wachtmeester der Staatspolitie en
K. Vermeulen,	wachtmeester der Gemeentepolitie

V=Victorie!

S=Schluss!

werden bevorderd tot opperwachtmeester! Waarom? Omdat zij heldhaftig, kordaat, doortastend, moedig en onverschrokken optraden bij aanslagen op distributiekantoren en bevolkingsregisters. Zij schoten vrijheidsstrijders dood of overmeesterden enkelen ervan en verhinderden het slagen van de overvallen.

H. Kremer, wachtmeester der Marechaussee, werd gedetacheerd naar het Lager Westerbork. Hij dook onder. J. van Oosterwijk, wachtmeester der Gemeentepolitie, werd in het politieblad ge signaleerd, omdat hij 2 personen, die hij aan de Sicherheitsdienst moest uitleveren in vrijheid stelde.

J. Huisman, wachtmeester der Gemeentepolitie, voegde zich bij de vrijheidsstrijders, die het door hem bewaakte distributiekantoor, succesvol aanvielen.

Om begrijpelijke redenen noemen wij geen verdere namen van deze werkelijke flinke en moedige politiemensen. De door ons genoemde namen beoogen slechts voorbeeld te zijn.

GEEN VAN BEIDE SOORTEN ZAL VERGETEN WORDEN.

GOED ZOO, ONDERDUIKERS!

De nieuwste aanmerking die het Ondergrondse Front met belangstelling in zijn klachtenboek heeft genoteerd, luidt als volgt: Zorgen jullie toch vooral dat alle onderduikers goed van papieren voorzien worden: bij het uitgaan van het Stadion is er tegenwoordig bijna altijd Ausweis-controle.....”

DE OOGST EN DE ARBEIDSBUREAUX.

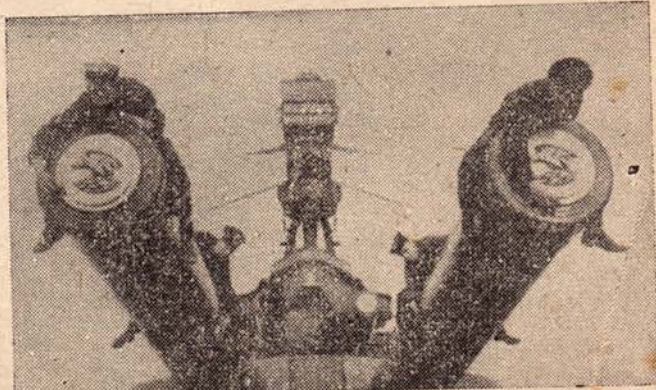
Door de werkzaamheid van de Arbeidsbureaux bestaat er in Nederland een nijpend tekort aan arbeidskrachten. Dit komt duidelijk aan het licht bij de oogst, die thans in volle gang is.

De arbeidsbureaux strekken dus hun vangarmen weer uit naar het Nederlandsche volk, dat ingeschakeld moet worden bij het binnenhalen van voedsel, maar dat vooral nog beter moet worden geregistreerd.

Men zij gewaarschuwd, bemiddeling van het Arbeidsbureau beteekend registratie, met gevaar van deportatie.

BETER OOGSTHELPERS TE KORT,
DAN DE MANNEN OP TRANSPORT.

Rectificatie: De explosieve capaciteit van de vliegende bom is niet 100 Kg. maar 1000 Kg.

Tegen deze kanonnen waren de Deutsche bunkers niet bestand.